

RİSKLİ BİNALARIN TESPİT EDİLMESİ HAKKINDA ESASLAR 5-Özel Konular

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Alt Yapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Konular

- **Bina Risk Tespiti Raporu**
- **Hızlı Değerlendirme Metodu**
- **Sıra Dışı Binalarda Tespit**

Raporlama

Rapor: *Bir konuda yapılan inceleme, araştırma ve hesap sonucunu, düşünceleri veya tespit edilenleri bildiren yazı.*

Teknik Rapor Özellikleri:

- *Eksiksiz*
(doneler, varsayımlar sonuçlar)
- *Hatasız*
(Hesap hatasız)
- *Tekrar edilebilir*
(Rapora bakılarak tüm hesap yapılarak aynı sonuçlar elde edilebilmeli)

Rapor İskeleti:

- *Amaç*
- *Veriler*
- *Yöntem*
- *Sonuçlar*
- *Netice*

Riskli Bina Tespit Raporu

- *Genel Bina Bilgisi*
- *Veri Toplama*
- *Hesap Yöntemi*
- *Hesap Sonuçları*
- *Netice*

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

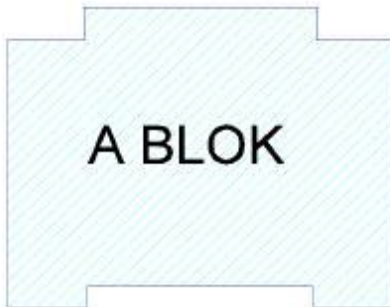
Form 1: RÖLÖVE FORMU

Genel

Form No	: 65-YYU-L3-A-SR-01	İnceleme Tarihi	: 04/02/2012
Bina Adı	: Lojman 3	İnşaat Yılı	:
Adres : Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kampüsü			
Kat Sayısı	: B+Z+2	Derzle Ayrılmış Blok Say.	: -
Taşıyıcı Sistem		: B.A.	
Statik Proje Var mı?	: E X H	Statik Proje Var mı ?	: E X H
Gözlemler	: Bodrum katta C-4 aksında ki kolon PVC boru geçirmek amacıyla delinmiş.		
İnceleme Ekibi	: İnş. Müh. Gürkan Sevindi, İnş. Tek. Uğur Çetinkayaoğlu İnş. Tek. Mehmet Yeri, İnş. Tek. Mustafa Özkaya		

Yerleşim

Yerleşim Yeri

Genel Bina Bilgisi

- Yapı İsmi/Adresi
- Proje
- Bina Fotoğrafları
- İnceleme Ekibi

Bir fotoğraf sayfalarca yazıdan daha fazla bilgi sağlayabilir!

FORM1-A: RÖLÖVE FORMU

B/A

Referans No	Katlar	2. Bodr.	1. Bodr.	Zemin Kat	Asma Kat	Üst Katlar	Çatı Katı	Topl.
65-YYU-L3-A SR-01	Kat ad.	-	1	1	-	2	-	4
	Yükseklik (m)	-	3.8	3	-	3	-	12.8

Binanın Konumu	Bağımsız	☒	Bitişik-Kenar	☐	Bitişik Orta	☐	Blokl. Arası Kot Farkı					
	Bina Yüksek Eğimli Bir Arazide mi?				Evet	☐	Hayır	☒	Evet	☐	Hayır	☐
	Bahçede Kot Farkı Var mı?							E	☐	H	☐	x

Binanın Komşuluk İlişkisi	Komşu Bina Kat Say..	Aynı			☐	Farklı	☐
	Komşu Bina Kat Sev.	Aynı			☐	Farklı	☐
	Komşu Bin. Derz (cm)	Var			☐	Yok	☐
	Derzlerin İçi Dolu mu?	Evet			☐	Hayır	☐

Taşıyıcı Sistem Bilgileri	B/A Taşıyıcı Sistem	B/A Çerçeve			B/A Çer.+Perde			☒	
	B/A Tünel (Kutu)		Karma			☐			
	Bodrum Perdeleri	B / A	☒	Taş Kargir	☐	Tuğla Kargir	☐	Diğer	☐
	Döşeme Tipi	Kiriş+Plak		☐	Asmolen Dişli	☒	Diğer	☐	
	Diğer Sistem Notları								

Taşıyıcı Sistem Düzensizlik Durumları	Kısa Kolon	E	☒	H	☐	Diğer
	Yumuşak Kat	E	☐	H	☒	
	Düşey Ele. Süreksizliği	E	☐	H	☒	
	Ağır Konsolların Varlığı	E	☐	H	☒	
	Kolonlarda Aks Kaçıklığı	E	☐	H	☒	
	Kalkan Duvar	E	☒	H	☐	
	Yarım Bodrum	E	☐	H	☒	

Taşıyıcı Sistemde Gözlenen İmalat Kalitesi	Çok Kötü	Kötü	Orta	İyi	Çok İyi
	☐	☐	☒	☐	☐

Mühendisin Gözlem, Görüş ve Önerileri :

Genel Bina Bilgisi

- Yapı Konumu
- Taşıyıcı Sistem
- Düzensizlikler
- İnşaat Kalitesi

Gözlemsel taşıyıcı sistem bilgileri hesaplardaki varsayımlara önemli katkı sağlayabilir.

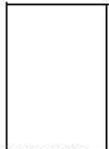
FORM1-D: DONATI TESPİTLERİ

Referans No	: 65-YYU-L3-A-SR-01				
Top. Kolon/Perde Ad.	89	Donatı Tespiti Yapılan Kolon Adedi	20	Donatı Tesp. Yap. Kolon Oranı	22%
Toplam Kiriş Adedi	220	Donatı Tespiti Yapılan Kiriş Adedi	47	Donatı Tesp. Yap. Kiriş Oranı	21%

Mevcut Yapıda Asal Donatı Sınıfı	Düz Donatı	x	Nervürlü	Kolonlarda Donatı Bindirme Boyu	
Mevcut Yapıda Etriye Sınıfı	Düz Donatı	x	Nervürlü	Donatı Çapı (mm)	Bindirme Boyu (cm)
Kolonlarda Etriye Sıklaştırması	Var	x	Yok	14	70
Kolonlarda Etriye Kancası	90 °	x	135 °		
Kirişlerde Etriye Sıklaştırması	Var	x	Yok		
Kirişlerde Etriye Kancası	90 °	x	135 °		
Donatı Örneği Alınan Kat No ve Eleman Adı			Diğer Gözlem.		
Lab. Testlerine Göre	Asal Donatı Akma Dayanımı (MPa)		Asal Donatı Kopma Day. (MPa)		

TİPİK ELEMAN DONATILARI

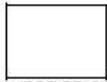
S1 50/25
8Ø14
Ø8/20-13

S5 60/25
8Ø14
Ø8/20-13

P2 300/25
Ø14/20
Ø12/20

K202 25/60
Alt 3Ø14 + 1Ø14
Üst 3Ø16 + 2Ø16

Etriye Ø8/20

Yukarıdaki kesitlerde donatı tespit cihazı (Ferroskan) ve yerinde paspayı sıyırma işlemi ile belirlenen tipik donatılar gösterilmektedir

Mühendisin Gözlem, Görüş ve Önerileri :

Veri Toplama

- Donatı tipi
- Kolon donatıları
- Kanca tipi

Veri Toplama: Beton Karotları

3. BLOK

KAROT ÖRNEKLERİ ,BASINÇ DENEYİ SONUÇLARI

No	Silindir Ebadı		Alan cm ²	H/D Oranı	20x20 cm Küp Beton Basınç Dayanımı (MPa)	15x30 cm Silindir Beton Basınç Dayanımı (MPa)	İstatistiksel Dayanım Değerlendirmesi (MPa)
	D (cm)	H (cm)					
1	9.5	9.5	70.90	1	12.00	10.20	10.20
2	9.5	9.5	70.90	1	16.85	14.33	MAX
3	9.5	9.5	70.90	1	10.41	8.85	MIN
4	9.5	9.5	70.90	1	11.21	9.53	9.53
5	9.5	9.5	70.90	1	10.82	9.20	9.20
6	9.5	9.5	70.90	1	13.58	11.55	11.55
7	9.5	9.5	70.90	1	11.72	9.96	9.96
8	9.5	9.5	70.90	1	11.41	9.70	9.70
9	9.5	9.5	70.90	1	11.16	9.48	9.48
10	9.5	9.5	70.90	1	15.61	13.27	13.27
11	9.5	9.5	70.90	1	15.30	13.01	13.01
12	9.5	9.5	70.90	1	15.29	13.00	13.00
13	9.5	9.5	70.90	1	11.81	10.03	10.03
Ortalama Dayanım; fort (MPa)							10.81
Standart Sapma; σ (MPa)							1.59
Binanın Mevcut Beton Dayanımı; fcm (MPa)							9.0
Mevcut Beton Elastisite Modülü; E (MPa)							15,000

Mevcut Hasarlar

Kolon Hasarı

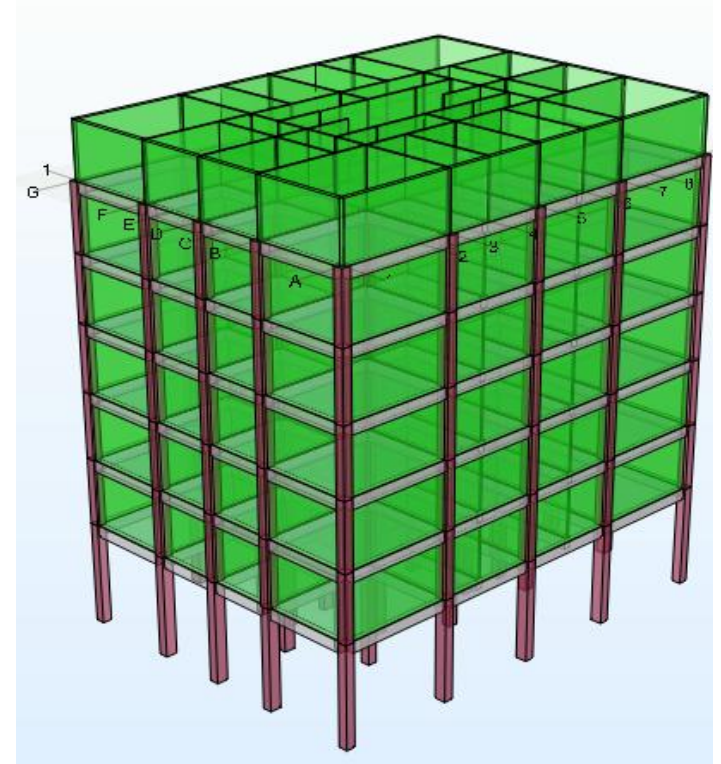
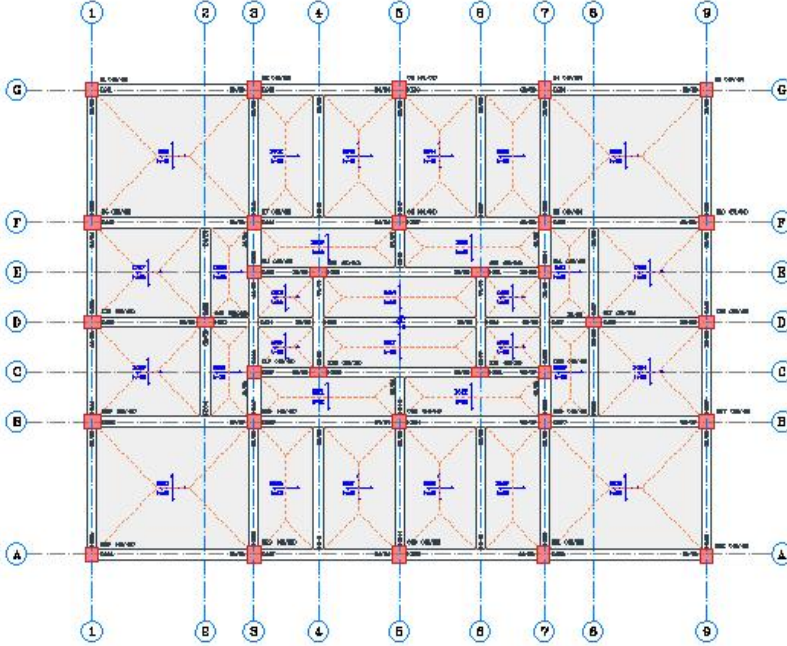
Çatlak

Korozyon hasarı incelenmeli!

Hesap Yöntemi

- *Eşdeğer Yatay Yük Yöntemi*
- *Mod Birleştirme Yöntemi*
- *Dolgu Duvarlar Hesaba katılıyor mu?*
- *Elastik Hesap Yönteminin Özeti*
- *Dinamik Özellikler*
- *Kullanılan Model*

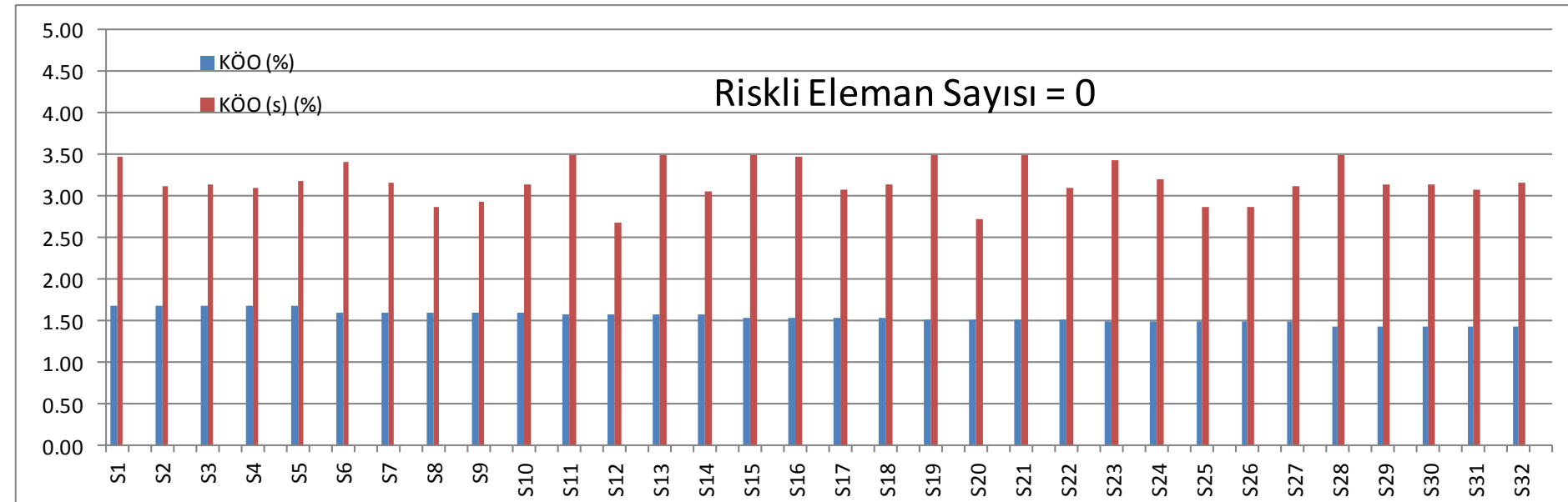
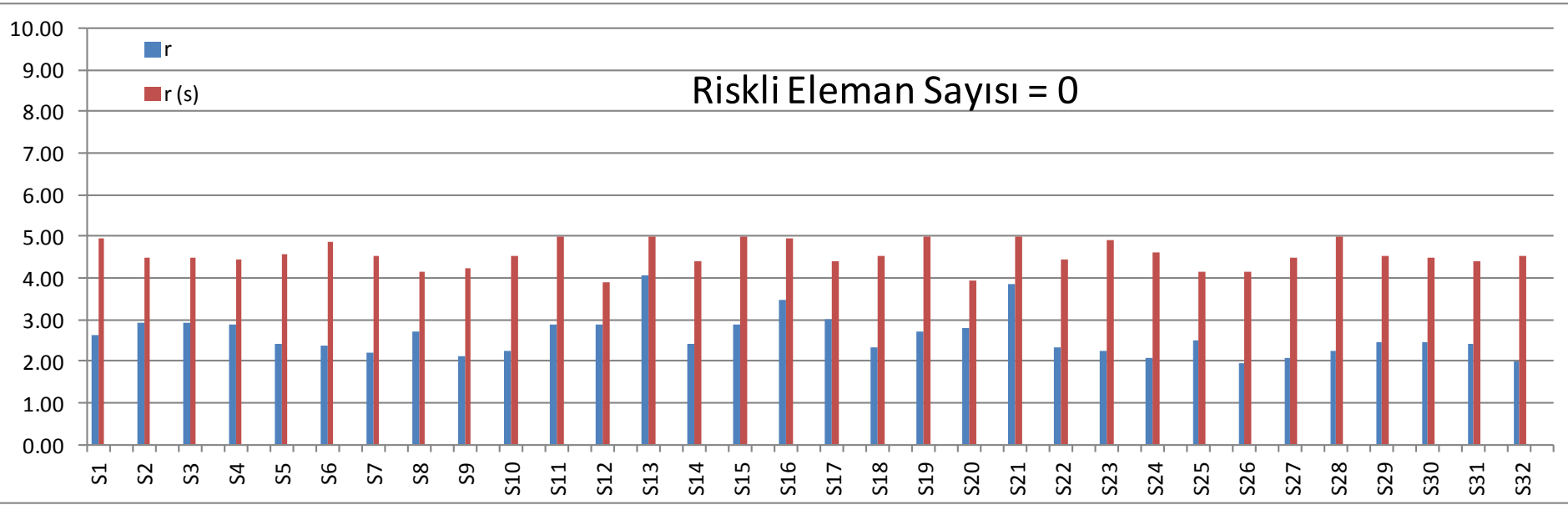
MOD	PERİYOT	X-YÖN	Y-YÖN
1	1.18	85.17	0
2	1.17	0	85.68
3	1.14	0	0.03

Hesap Sonuçları

= +DX yüklemesi											
Eleman	Type	Etki	Kapasite	r	r (s)	r/r(s)	KÖO (%)	KÖO (s) (%)	KÖO/KÖO(s)	Vd	Vd/Vkat (%)
S1	A	53.53	20.15	2.64	4.95	0.53	1.69	3.47	0.49	22.97	1.97
S2	A	76.33	26.16	2.90	4.49	0.65	1.69	3.13	0.54	35.58	3.06
S3	A	76.88	26.13	2.93	4.50	0.65	1.69	3.13	0.54	35.99	3.09
S4	A	76.41	26.40	2.88	4.45	0.65	1.69	3.10	0.54	35.58	3.06
S5	A	55.15	22.79	2.41	4.57	0.53	1.69	3.18	0.53	22.97	1.97
S6	A	89.55	37.28	2.39	4.87	0.49	1.60	3.41	0.47	36.07	3.10
S7	A	61.98	28.14	2.20	4.53	0.49	1.60	3.15	0.51	31.46	2.70
S8	A	61.03	22.46	2.71	4.14	0.65	1.60	2.87	0.56	30.81	2.65
S9	A	61.86	29.31	2.11	4.23	0.50	1.60	2.93	0.55	31.46	2.70
S10	A	91.65	40.42	2.26	4.51	0.50	1.60	3.14	0.51	36.07	3.10
S11	A	62.58	21.62	2.87	5.00	0.57	1.57	3.50	0.45	33.21	2.86
S12	A	90.44	31.20	2.89	3.90	0.74	1.57	2.69	0.58	48.03	4.13
S13	A	91.14	22.21	4.07	5.00	0.81	1.57	3.50	0.45	48.03	4.13
S14	A	62.68	26.08	2.40	4.39	0.55	1.57	3.05	0.52	33.21	2.86
S15	A	93.25	32.24	2.87	5.00	0.57	1.54	3.50	0.44	41.68	3.58
S16	A	112.89	32.15	3.49	4.95	0.70	1.54	3.46	0.45	58.55	5.03
S17	A	112.55	37.39	3.00	4.41	0.68	1.54	3.07	0.50	58.55	5.03
S18	A	94.15	40.40	2.32	4.51	0.52	1.54	3.14	0.49	41.68	3.58
S19	A	60.40	22.17	2.71	5.00	0.54	1.51	3.50	0.43	33.21	2.85
S20	A	87.21	31.09	2.80	3.93	0.71	1.51	2.72	0.56	48.03	4.13
S21	A	87.90	22.60	3.85	5.00	0.77	1.51	3.50	0.43	48.03	4.13
S22	A	60.50	25.79	2.34	4.45	0.53	1.51	3.10	0.49	33.21	2.85
S23	A	83.12	36.94	2.24	4.90	0.46	1.49	3.43	0.43	36.07	3.10
S24	A	57.25	27.80	2.05	4.61	0.45	1.49	3.21	0.46	31.46	2.70
S25	A	56.59	22.46	2.51	4.14	0.61	1.49	2.87	0.52	30.80	2.65
S26	A	57.14	29.55	1.93	4.15	0.47	1.49	2.88	0.52	31.46	2.70
S27	A	85.21	40.59	2.09	4.48	0.47	1.49	3.12	0.48	36.07	3.10
S28	A	44.73	19.85	2.24	4.99	0.45	1.43	3.49	0.41	22.97	1.97
S29	A	63.98	26.01	2.45	4.52	0.54	1.43	3.14	0.45	35.56	3.06
S30	A	64.59	26.09	2.47	4.50	0.55	1.43	3.14	0.46	36.11	3.10
S31	A	64.16	26.60	2.40	4.42	0.54	1.43	3.07	0.46	35.62	3.06
S32	A	46.23	22.95	2.01	4.54	0.44	1.43	3.16	0.45	22.84	1.96

Grafiksel Hesap Sonuçları

Hesap Sonuçları

- Her bir yön için sonuçların özeti*

+D _x yüklemesi sonucu maksimum kat kesme kuvveti oranı	Sınır Değer	Sonuç
0.00	0.26	RİSKSİZ
-D _x yüklemesi sonucu maksimum kat kesme kuvveti oranı		Sonuç
0.00		RİSKSİZ
+D _y yüklemesi sonucu maksimum kat kesme kuvveti oranı		Sonuç
0.00		RİSKSİZ
-D _y yüklemesi sonucu maksimum kat kesme kuvveti oranı		Sonuç
0.00		RİSKSİZ
Maksimum kat kesme kuvveti oranı		Sınır Değer
0.00	0.26	RİSKSİZ

Hızlı Değerlendirme Metodu: Ek A

- *Binaların bölgesel risk dağılımını belirlemek için kullanılabilir.*
- *Tekil bina bazında değerlendirme için geçerli değildir.*
- *Bölgesel hasar görülebilirlik hakkında bilgi verecektir.*
- *Belediyeler, il özel idareler vb. kurumlar için yol gösterici olabilir.*

Yöntem Parametreleri

- *Taşıyıcı Sistem Türü: BAÇ, BAÇP, BAP*
- *Kat Adedi*
- *Mevcut Durum Görünür Kalite*
- *Yumuşak/zayıf kat*
- *Düşey Düzensizlik*
- *Ağır Çıkma*
- *Plan/burulma düzensizlikleri*
- *Kısa kolon*
- *Yapı nizamı*
- *Tepe Yamaç Etkisi*
- *Deprem Tehlikesi ve Zemin Sınıfı*

TARİH :

FORM 1 BİNA KİMLİK BİLGİLERİ

Sıra No:.....

BÖLGE NO					
MAHALLE					
CADDE / SOKAK					
KAPI NO / BİNA ADI					
PAFTA / ADA / PARSEL					
KENT BİLGİ SİST.NO					
BİNANIN TAHMİNİ YAŞI					
COĞRAFİ KOORDİNATLAR (GPS) (E / N)					
FORM 2 BİNA TEKNİK BİLGİLERİ					
YAPISAL SİSTEM TÜRÜ	☐ BA ÇERÇEVE		☐ BA ÇERÇEVE VE PERDE		
KAT ADEDİ (BODRUM HARİÇ)	.....ZEMİN	.....ASMA	.....NORMAL	.....ÇEKME	.....TOPLAM
GÖMÜLÜ BODRUM	☐ VAR(.....)	☐ YOK	☐ KİSMİ		
SERBEST KAT ADEDİ	.....ADET				
KOROZYON DURUMU	☐ YOK	☐ AZ	☐ ORTA	☐ ÇOK	
TAŞIYICI ELEMANLARIN HASAR DURUMU	☐ HAFİF		☐ ORTA	☐ AĞIR	
YAKLAŞIK CEPHE GENİŞLİĞİ	.....m				
YAKLAŞIK BİNA DERİNLİĞİ	.....m				
YAPI NİZAMI	☐ AYRIK	☐ BİTİŞİK	☐ KÖŞEDE BİTİŞİK		
BİTİŞİK BİNALARLA DÖŞEME SEVİYELERİ	☐ AYNI	☐ FARKLI			
İLAVE KAT DURUMU	☐ VAR (.....)	☐ YOK	☐ BELİRLENEMEDİ		
AĞIR ÇIKMALAR	☐ VAR	☐ YOK			
ZAYIF / YUMUŞAK KAT	☐ VAR	☐ YOK			
KISA KOLONLAR	☐ VAR	☐ YOK			
DÜŞEYDE DÜZENSİZLİK	☐ VAR	☐ YOK			
PLANDA DÜZENSİZLİK	☐ VAR	☐ YOK			
ARSADA İSTİNAT DUVARI	☐ VAR(.....)	☐ YOK			
BİNA GÖRSEL KALİTESİ	☐ İYİ	☐ ORTA	☐ KÖTÜ		
TABİİ ZEMİN EĞİMİ	☐ DÜZ	☐ AZ EĞİMLİ	☐ ÇOK EĞİMLİ		
TARİHİ BİNAYA BİTİŞİK Mİ?	☐ EVET	☐ HAYIR			
ZEMİN KAT FONKSİYONU	☐ KONUT	☐ TİCARET	☐ SANAYİ	☐ KAMU	☐ METRUK
ZEMİN SINIFI	☐ Z1	☐ Z2	☐ Z3	☐ Z4	
NORMAL KATLAR FONKSİYONU	☐ KONUT	☐ TİCARET	☐ SANAYİ	☐ KAMU	☐ METRUK
YANGIN MERDİVENİ	☐ VAR	☐ YOK			
FOTOĞRAF	☐ VAR	☐ YOK			

İNCELEME EKİBİ

KONTROL EKİBİ

**İDARE
KONTROL TESKİLATI**

Performans Puanı

Görünen kalite dışındaki tüm olumsuzluk parametreleri için “var” veya “yok” şeklinde tespitler yapılacaktır. Bu tespitlere karşılık gelen olumsuzluk parametre değerleri (O_i) "var" ve "yok" durumları için sırasıyla 1 ve 0 alınacaktır. Görünen kalite değerlendirmesi "iyi" ise olumsuzluk parametre değeri (O_i) 0, "orta" ise 1 "kötü" ise 2 alınacaktır. Her bir parametreye karşı gelen olumsuzluk katsayıları Tablo A.3'te gösterilmektedir.

A.2.1.7 Bina için performans puanı (PP) Denklem A2.1'nin uygulanması ile hesaplanacaktır.

$$PP = TP + \sum_{i=1}^7 (O_i \times Op_i) + OP \quad (A2.1)$$

Denklem A2.1'de TP taban puanını, O_i her bir olumsuzluk parametresini ($i=1$ 'den 7'ye kadar), Op_i olumsuzluk parametre puanını ve OP olumlu parametre puanını temsil etmektedir.

Puanlar

Toplam Kat Sayısı	Taban PUANI				Olumlu Parametre Puanı	
					Yapısal sistem	
	Tehlike Bölgesi				BAÇ	BAÇP
	I	II	III	IV		
1 ve 2	90	120	160	195	0	100
3	80	100	140	170	0	85
4	70	90	130	160	0	75
5	60	80	110	135	0	65
6 ve 7	50	65	90	110	0	55

Tehlike Bölgesi

Tehlike Bölgesi	DBYBHY'e göre Deprem Bölgesi	DBYBHY'e göre Zemin Sınıfı
I	1	Z3/Z4
II	1	Z1/Z2
	2	Z3/Z4
III	2	Z1/Z2
	3	Z3/Z4
IV	3	Z1/Z2
	4	Tüm zeminler

Olumsuzluk Parametre Puanı

Toplam Kat Sayısı	Olumsuzluk Katsayıları										
	Yumuşak kat	Görünen Kalite	Ağır Çıkma	Kat seviyesi/Bağımsız bina durumu				Düşeyde Düzensizlik	Planda Düzensizlik	Kısa kolon	Tepe/ Yamaç Etkisi
				Aynı	Aynı	Farklı	Farklı				
				Orta	Kenar	Orta	Kenar				
1,2	-10	-10	-10	0	-10	-5	-15	-5	-5	-5	-3
3	-20	-10	-20	0	-10	-5	-15	-10	-10	-5	-3
4	-30	-15	-30	0	-10	-5	-15	-15	-10	-5	-3
5	-30	-25	-30	0	-10	-5	-15	-15	-10	-5	-3
6,7	-30	-30	-30	0	-10	-5	-15	-15	-10	-5	-3

Olumsuzluk Parametre Değeri

Olumsuzluk Parametre No.	Olumsuzluk Parametresi	Durum 1		Durum 2	
		Parametre Tespiti	Parametre Değeri	Parametre Tespiti	Parametre Değeri
1	Yumuşak Kat	Yok	0	Var	1
2	Ağır ıkma	Yok	0	Var	1
3	Görünen Kalite	İyi	0	Orta (Kötü)	1 (2)
4	Kısa Kolon	Yok	0	Var	1
5	Tepe/Yamaç Etkisi	Yok	0	Var	1
6	Planda Düzensizlik	Yok	0	Var	1
7	Düşeyde Düzensizlik	Yok	0	Var	1

ZEYTİNBURNU PİLOT PROJESİ

ZEYTİNBURNU PİLOT BÖLGESİ

	<i>Zeytinburnu</i>	<i>İstanbul</i>	<i>Oran</i>
<i>Nüfus</i>	239,927 *	10,018,735	2.39
<i>Alan (Ha)</i>	1,150	77,054	1.49
<i>Bina Sayısı</i>	16,030	700,942	2.28

* Tablodaki sayılar proje yapıldığı tarihteki (2003) verilere dayanmaktadır

Bina Stoku

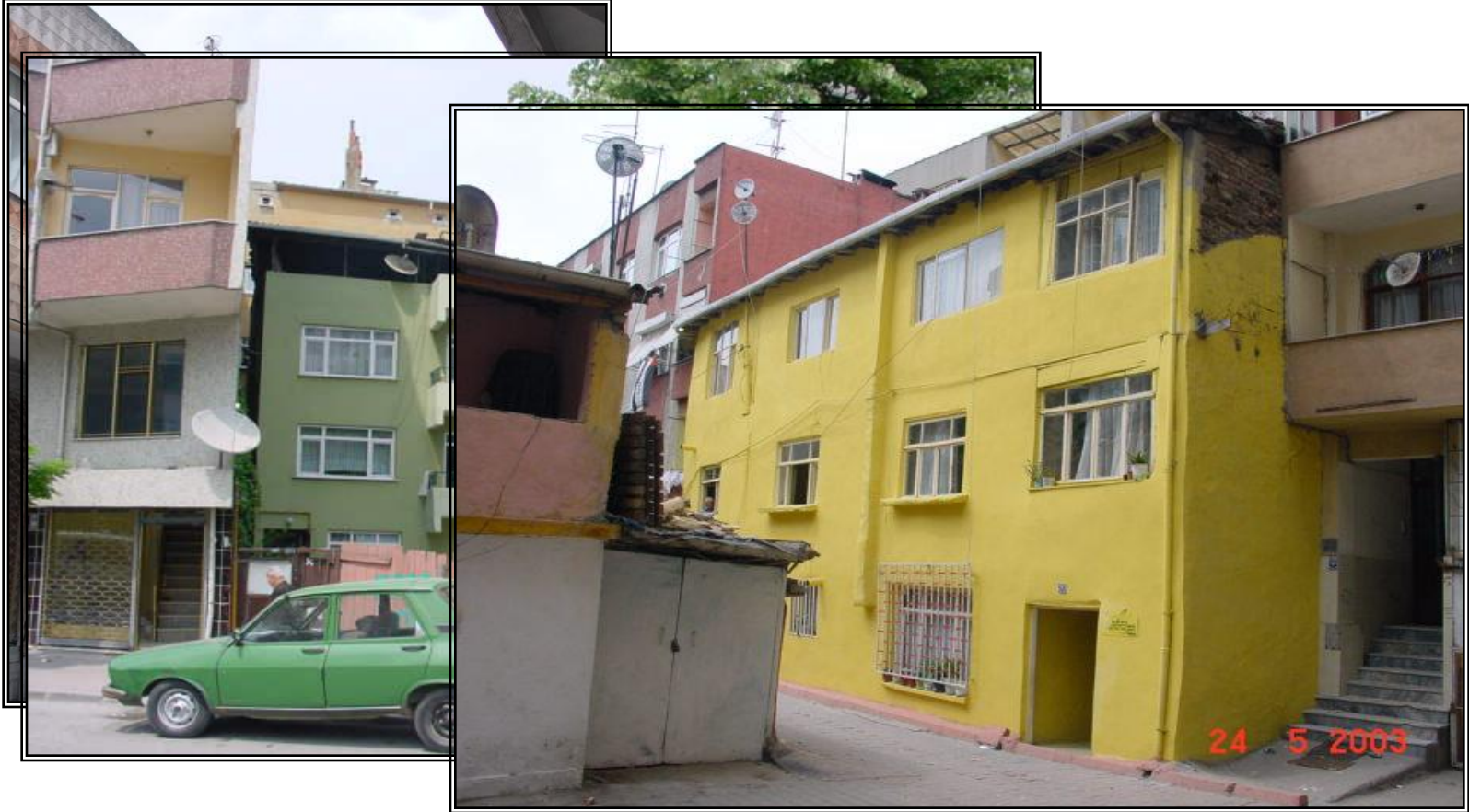
- Birinci Kuşak Yapılar (1960'lar)

Bina Stoku

- İkinci Kuşak Yapılar (1970'ler)

Bina Stoku

- Üçüncü Kuşak Yapılar (1980'ler)

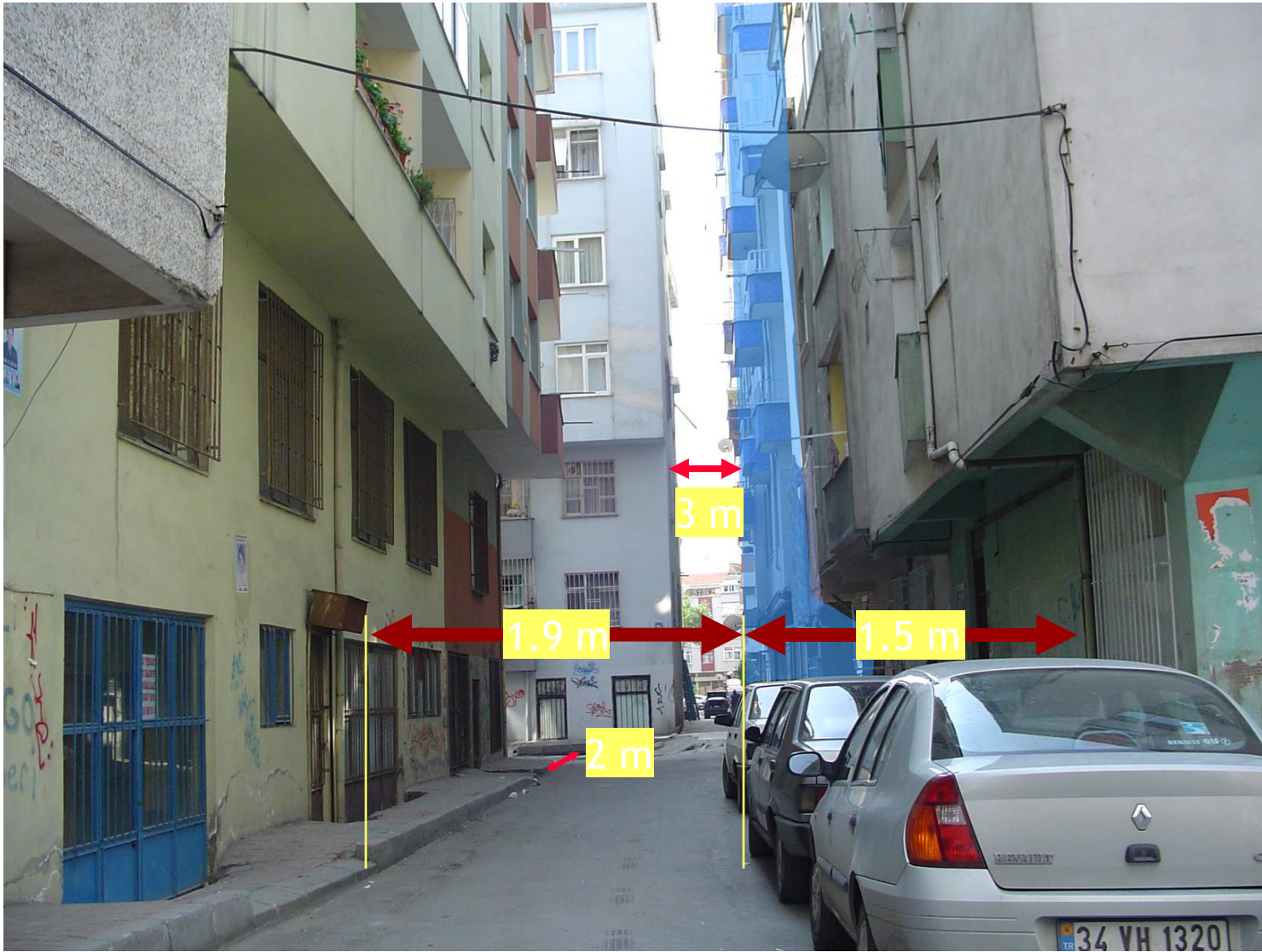

Bina Stoku

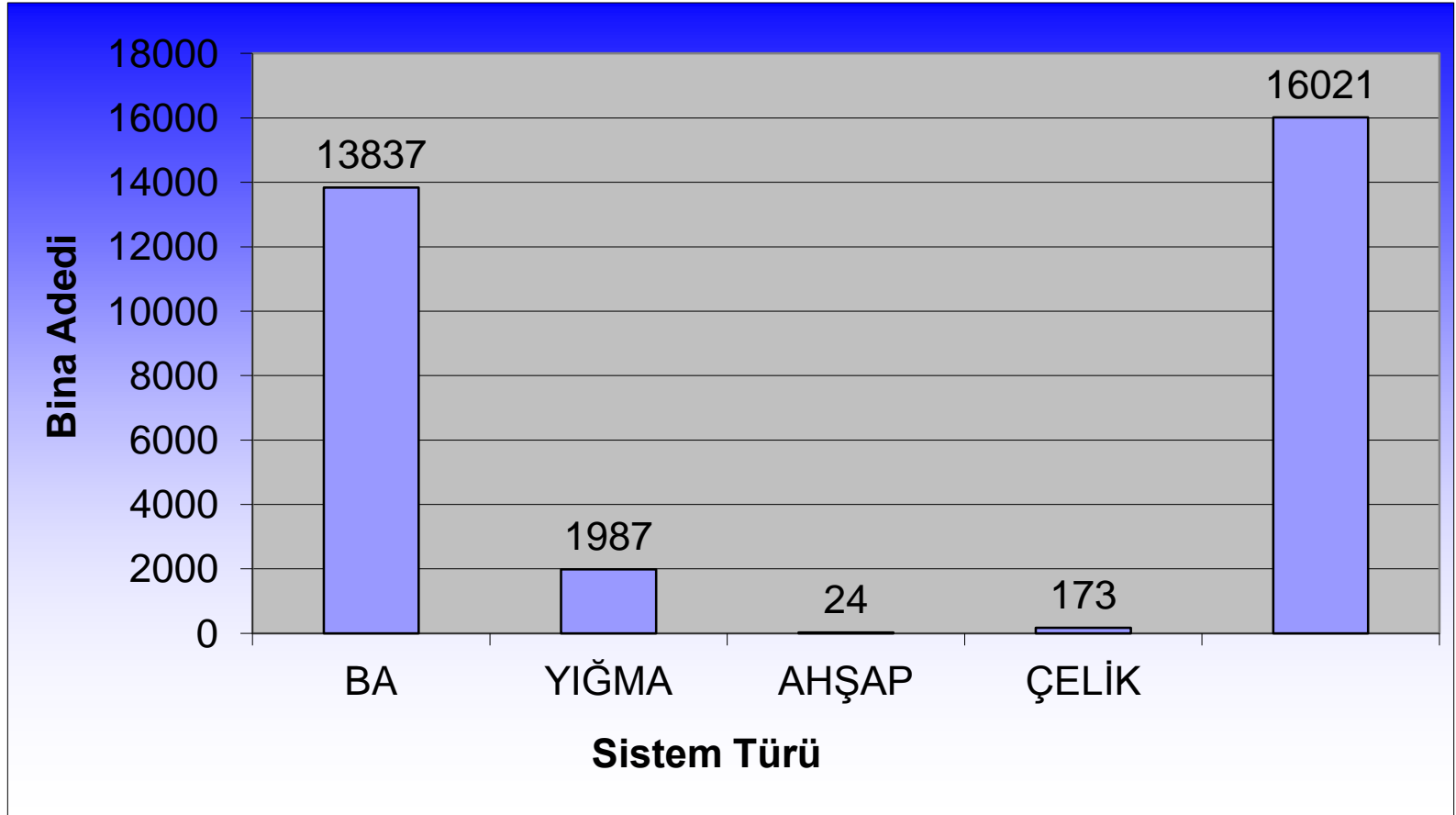
- Dördüncü Kuşak Yapılar (1990'lar ve sonrası)

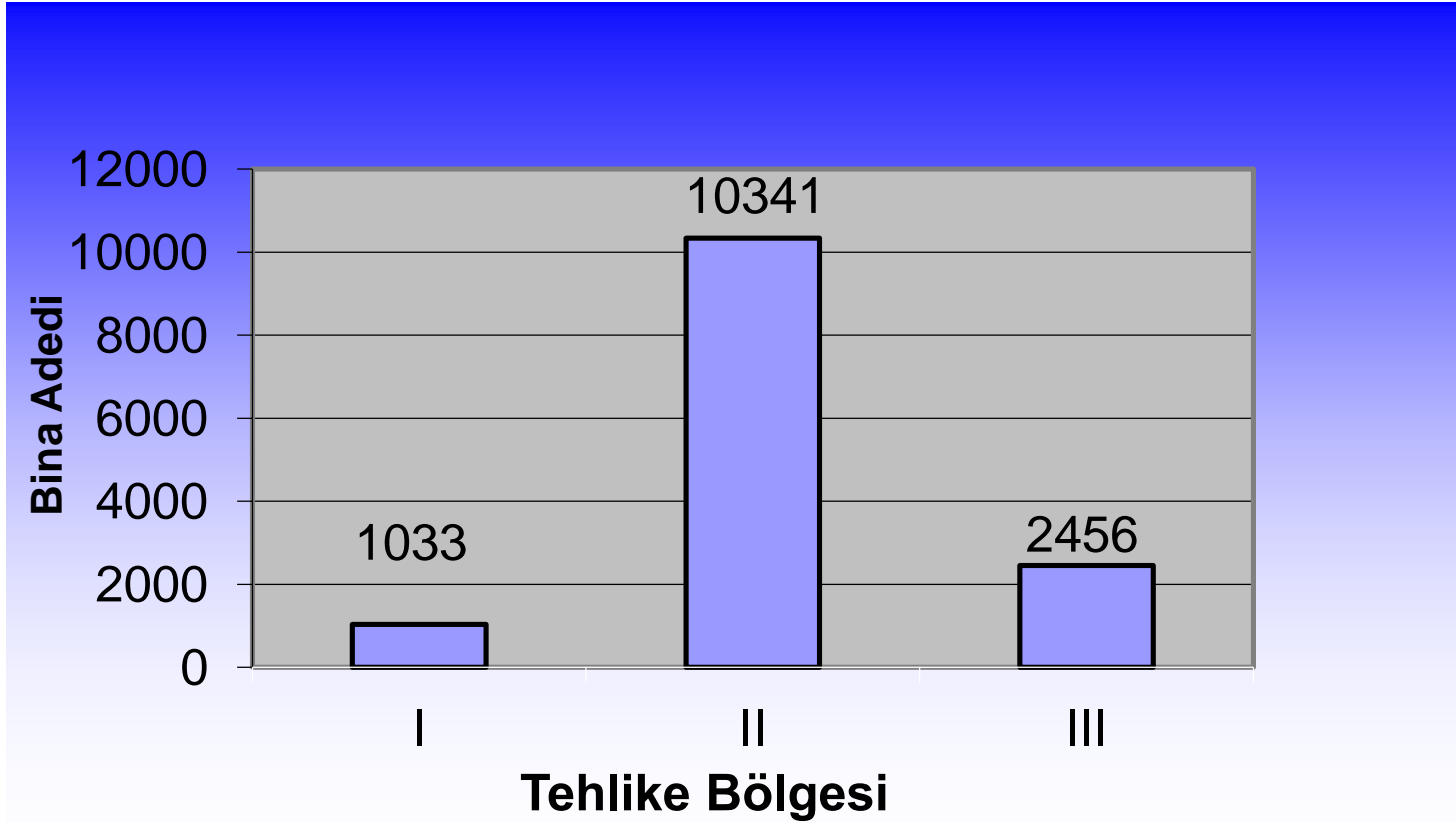

Hızlı Değerlendirilen Binalar

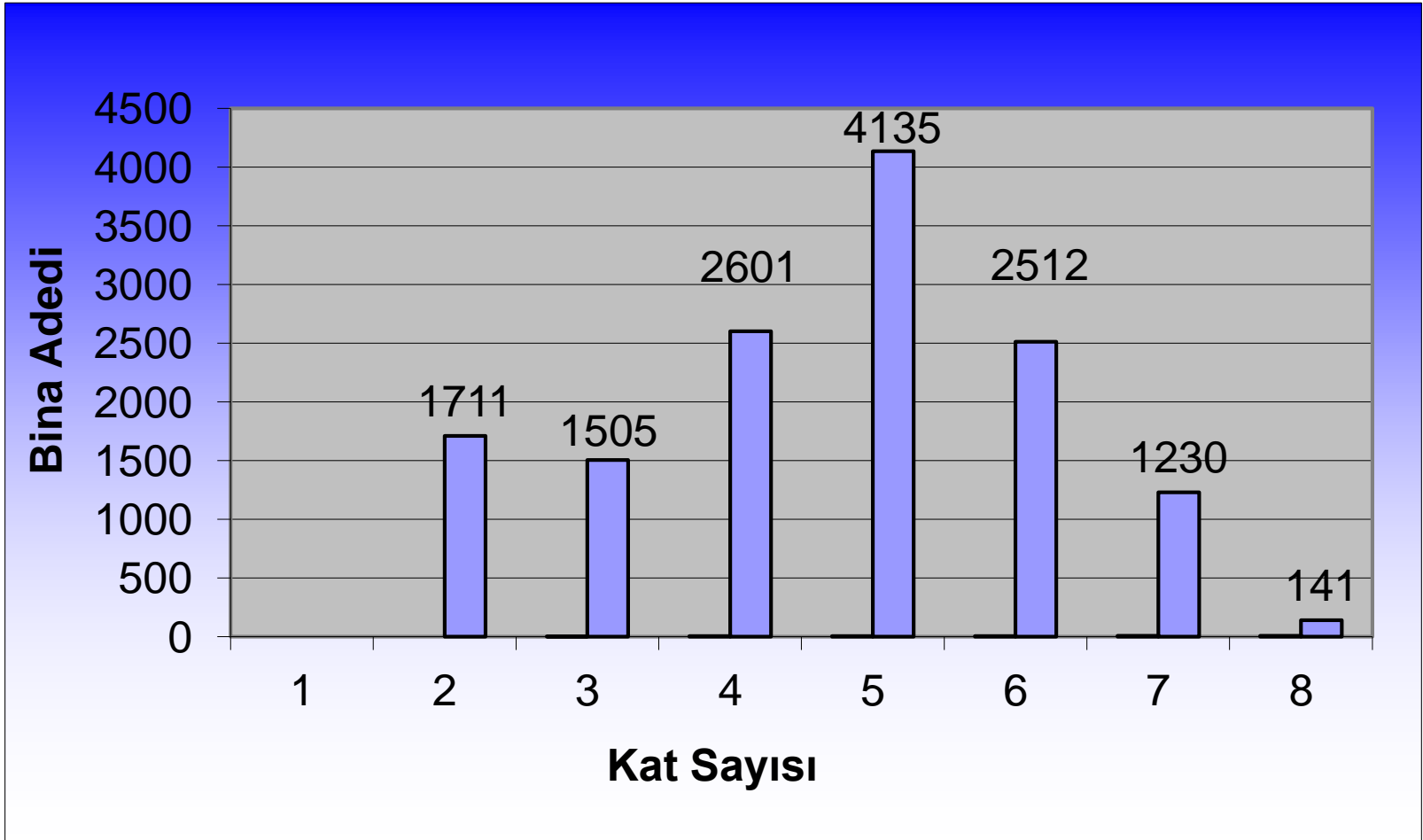
Hızlı Değerlendirilen Binalar

(Betonarme Binalar)

Hızlı Değerlendirilen Binalar

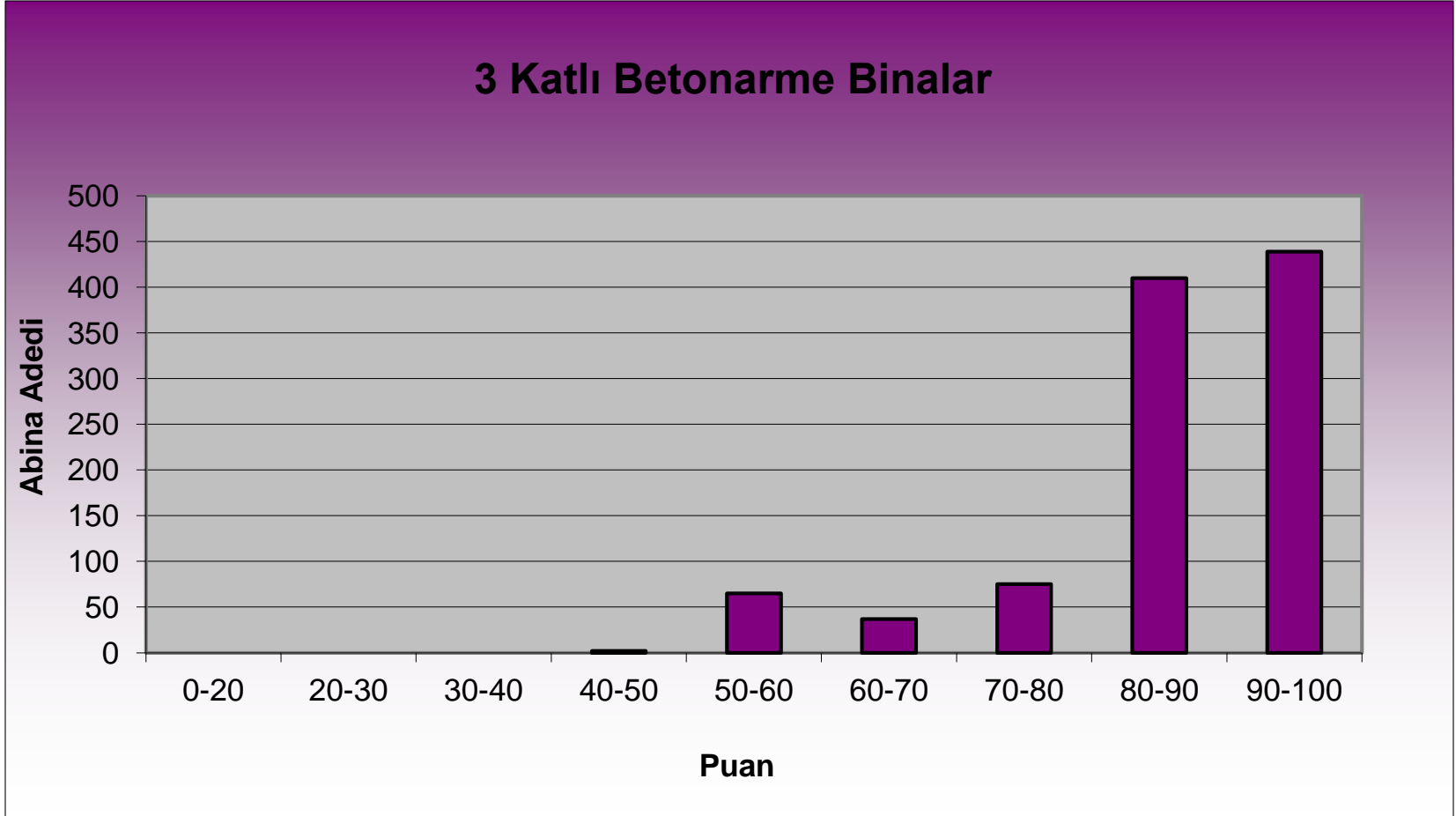
(Betonarme Binalar)

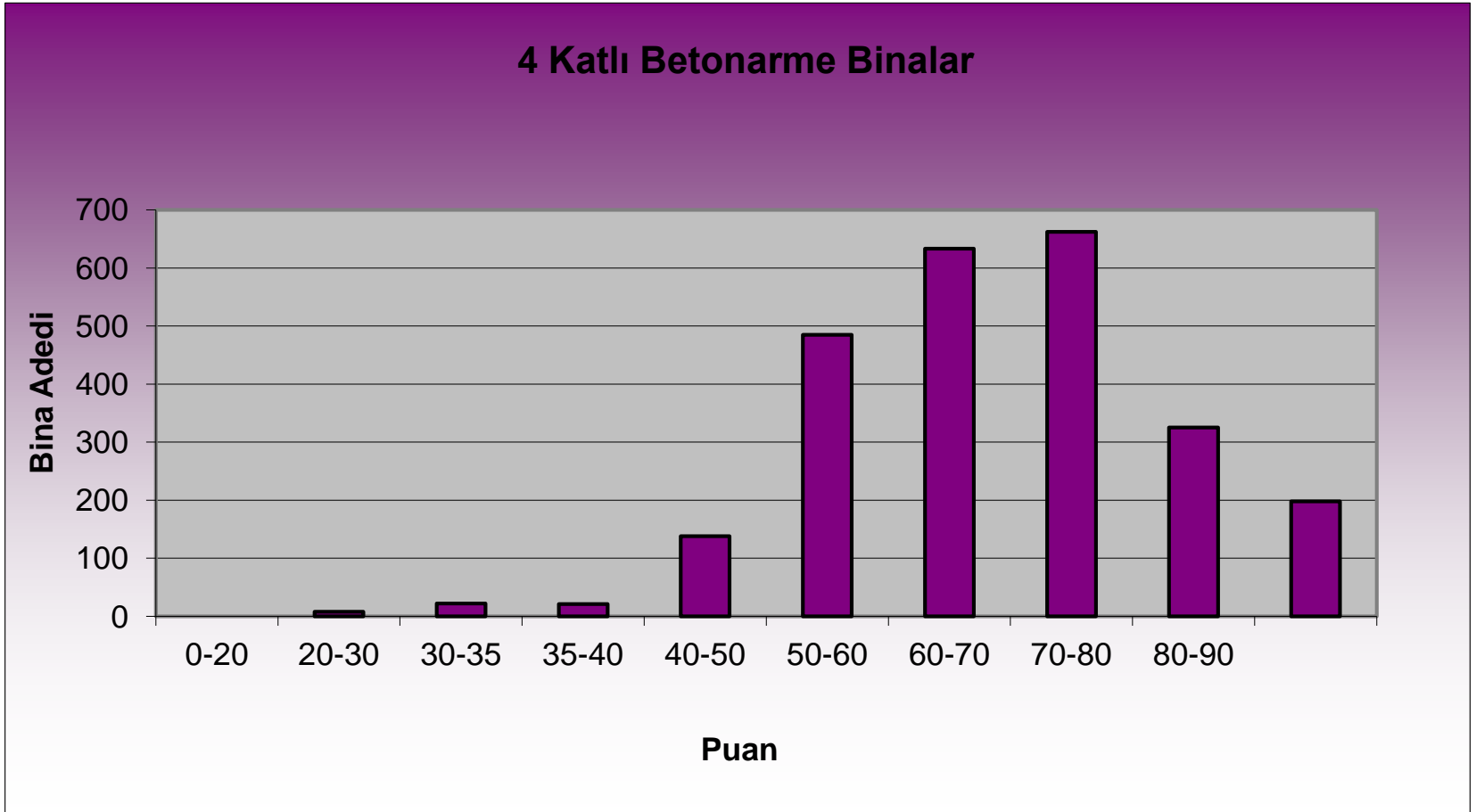
Hızlı Değerlendirilen Binalar

(Betonarme Bina Performans Puanı)

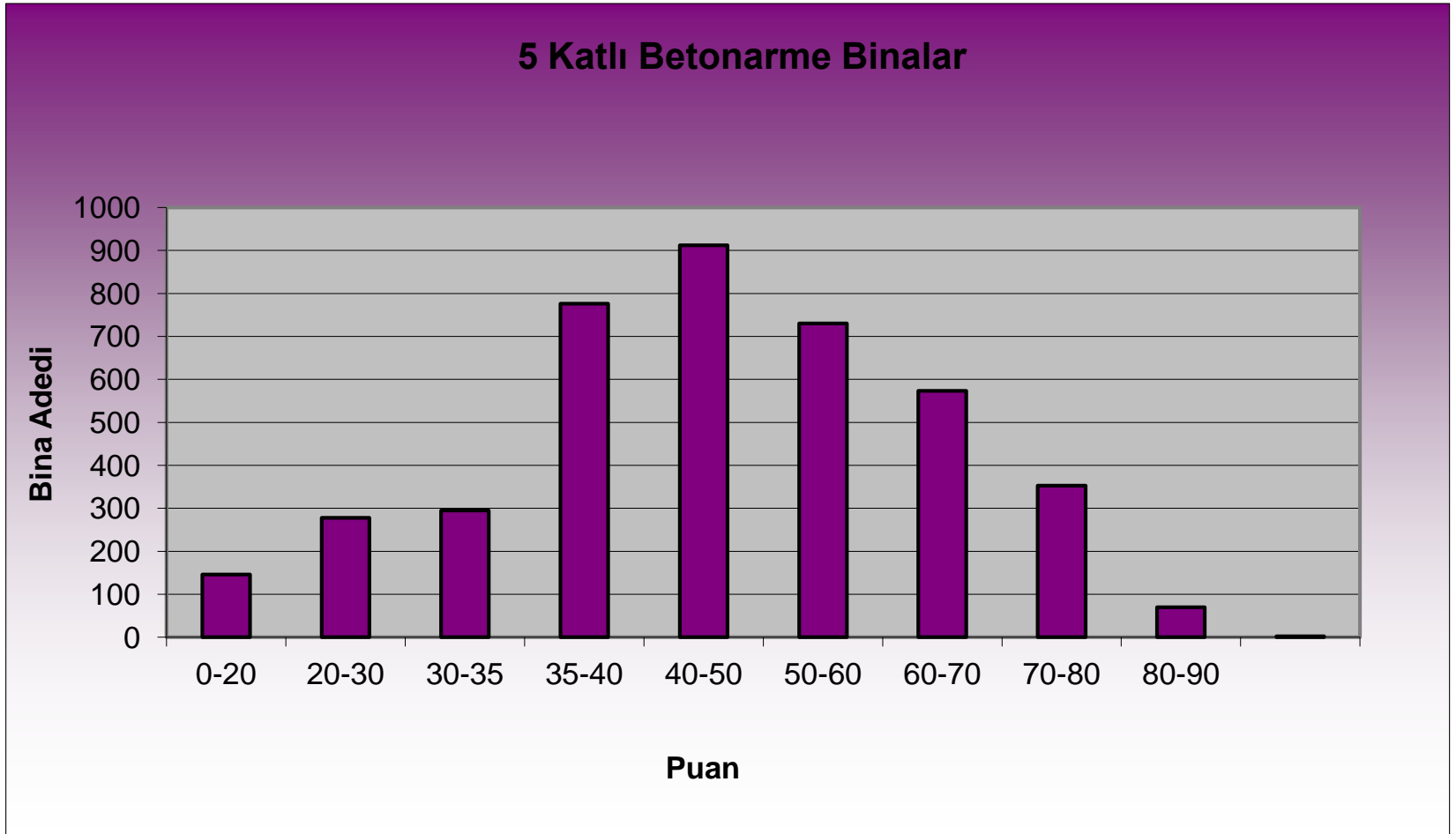
Hızlı Değerlendirilen Binalar

(Betonarme Bina Performans Puanı)

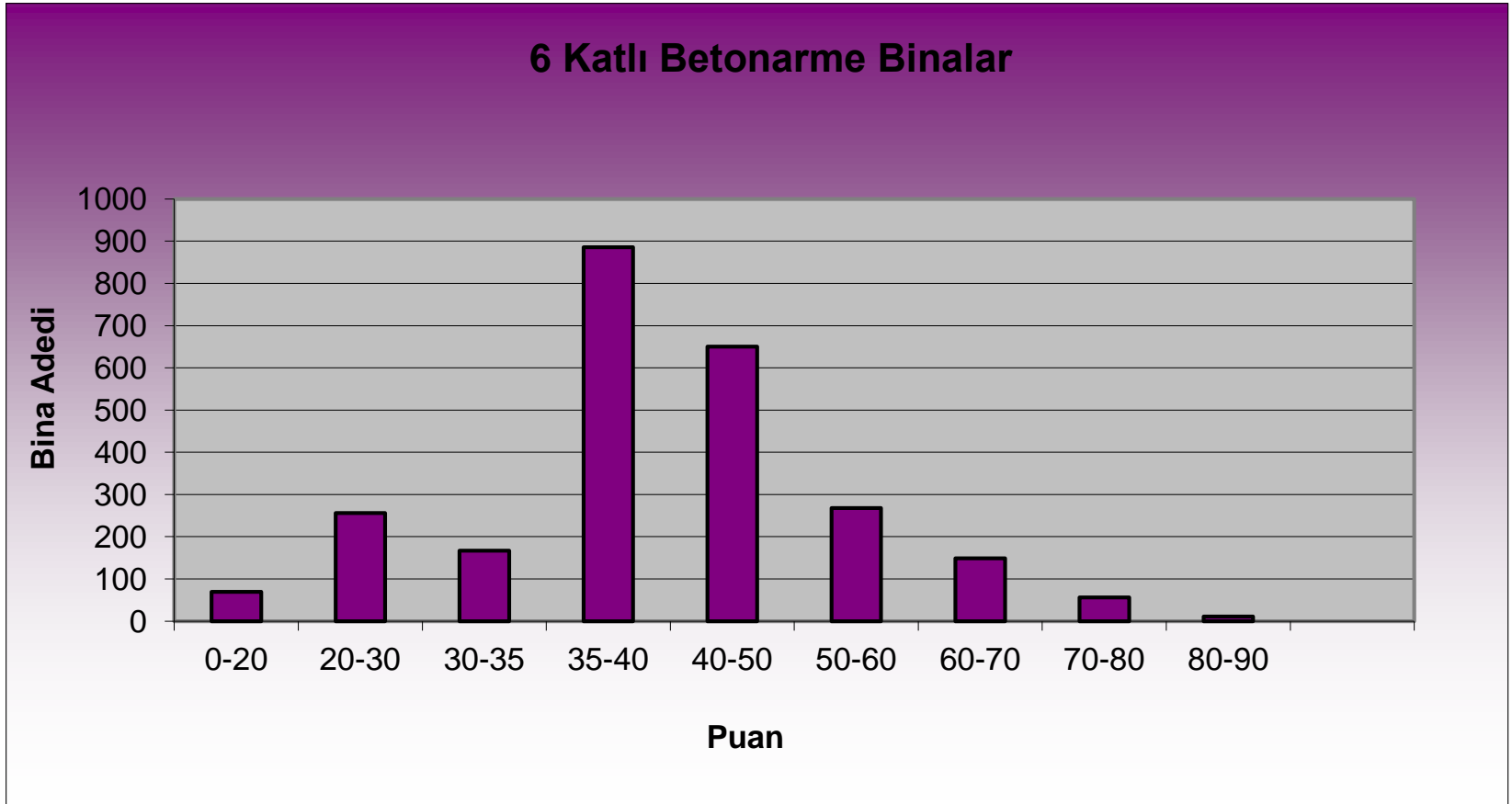
Hızlı Değerlendirilen Binalar

(Betonarme Bina Performans Puanı)

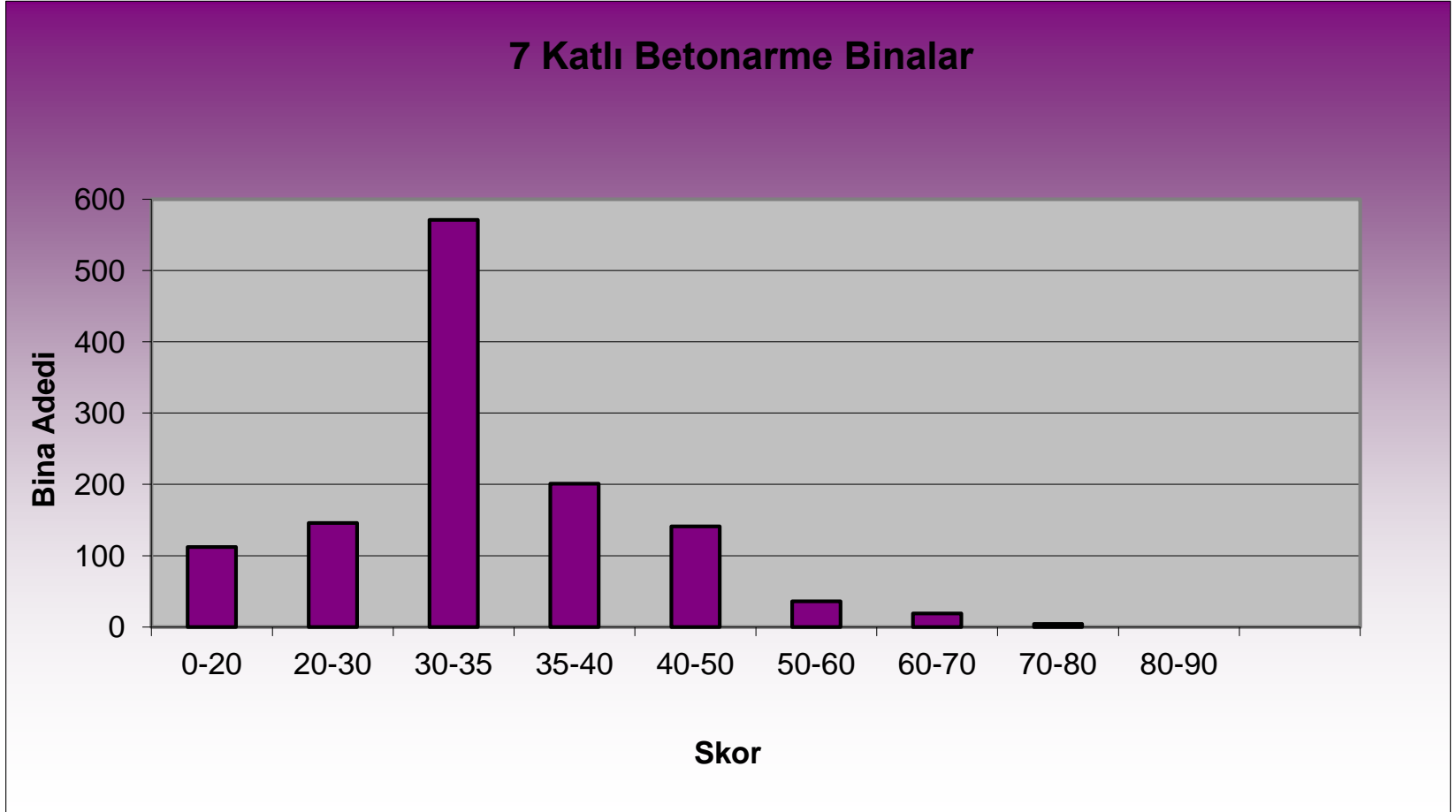
Hızlı Değerlendirilen Binalar

(Betonarme Bina Performans Puanı)

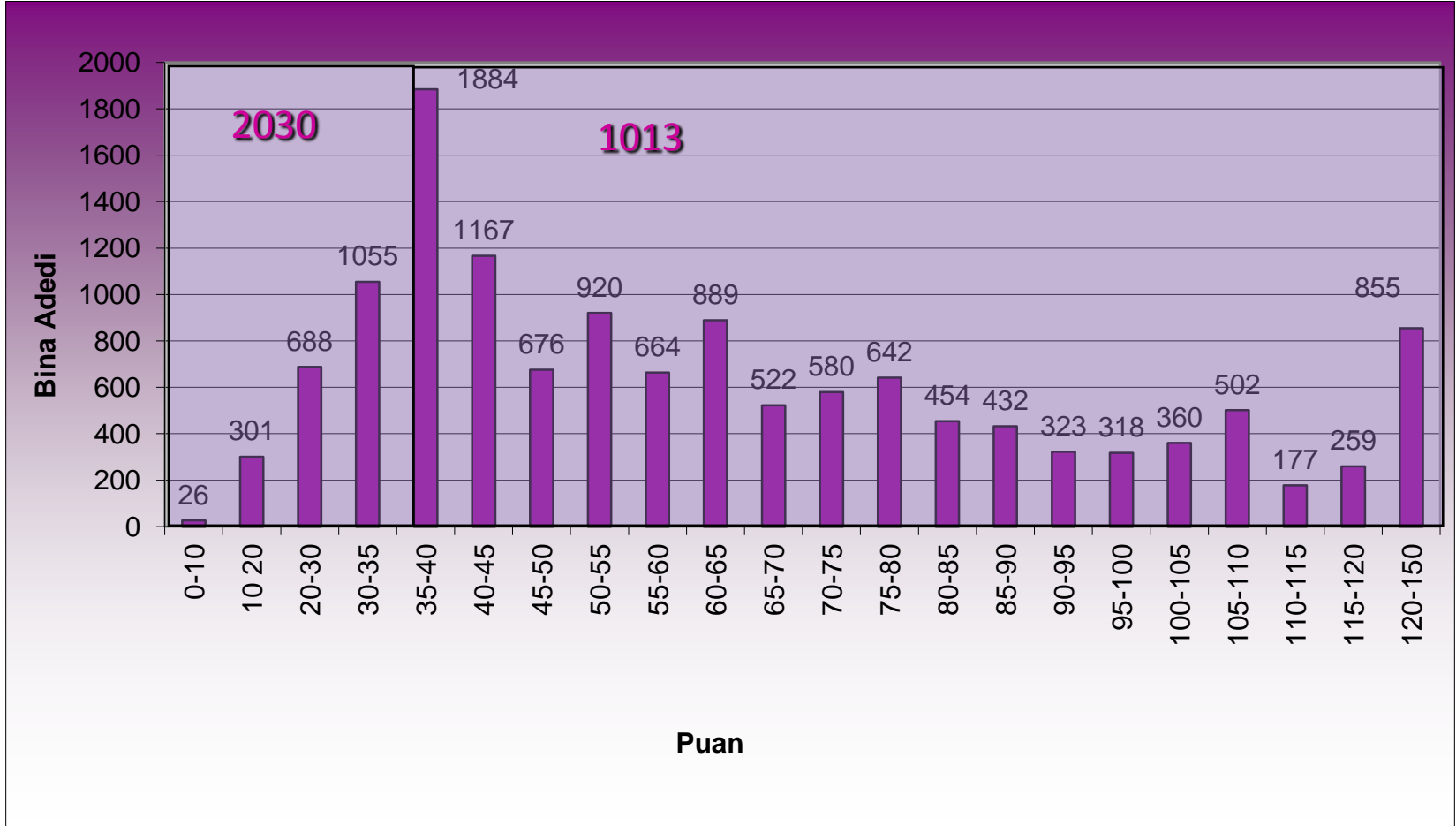
Hızlı Değerlendirilen Binalar

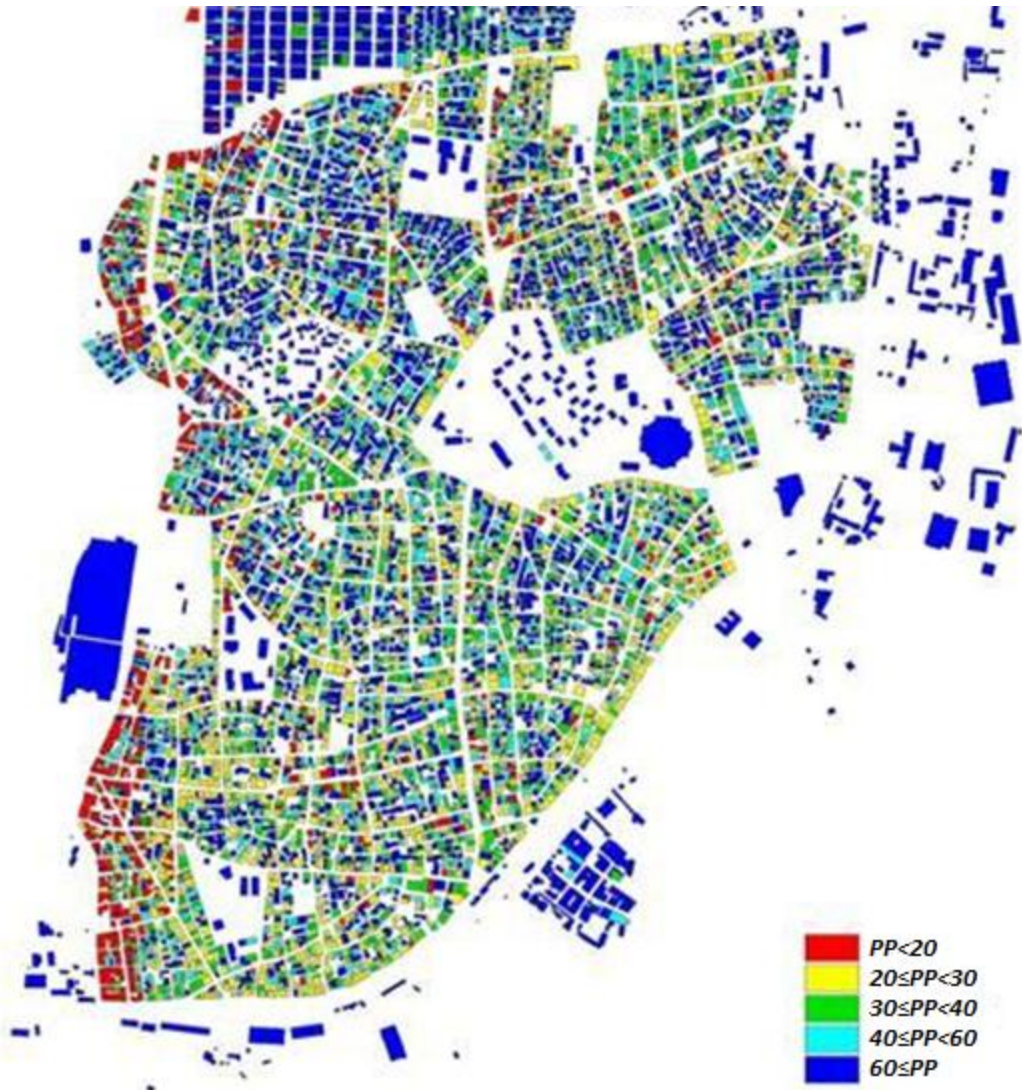
(Betonarme Bina Performans Puanı)

Hızlı Değerlendirilen Binalar

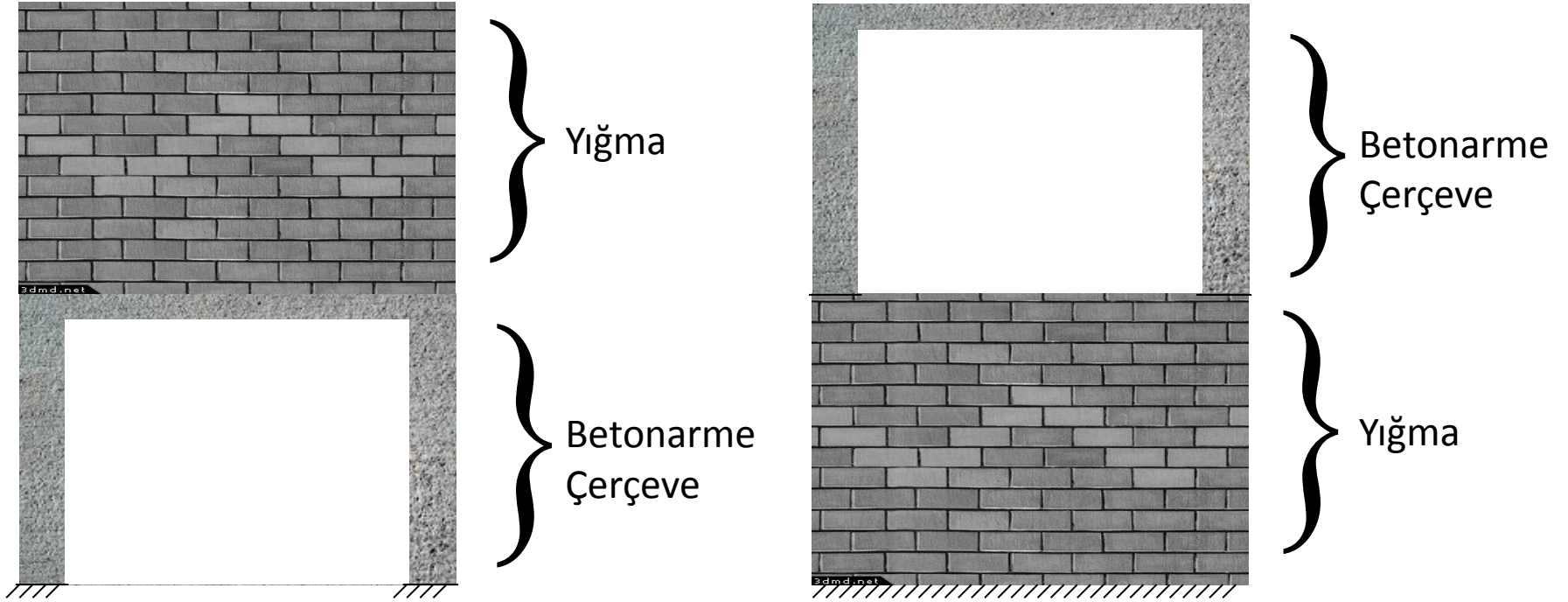
(Betonarme Bina Performans Puanı)

Karma Binalarda Tespit

Bina katları arasında taşıyıcı sistem farklı ise:

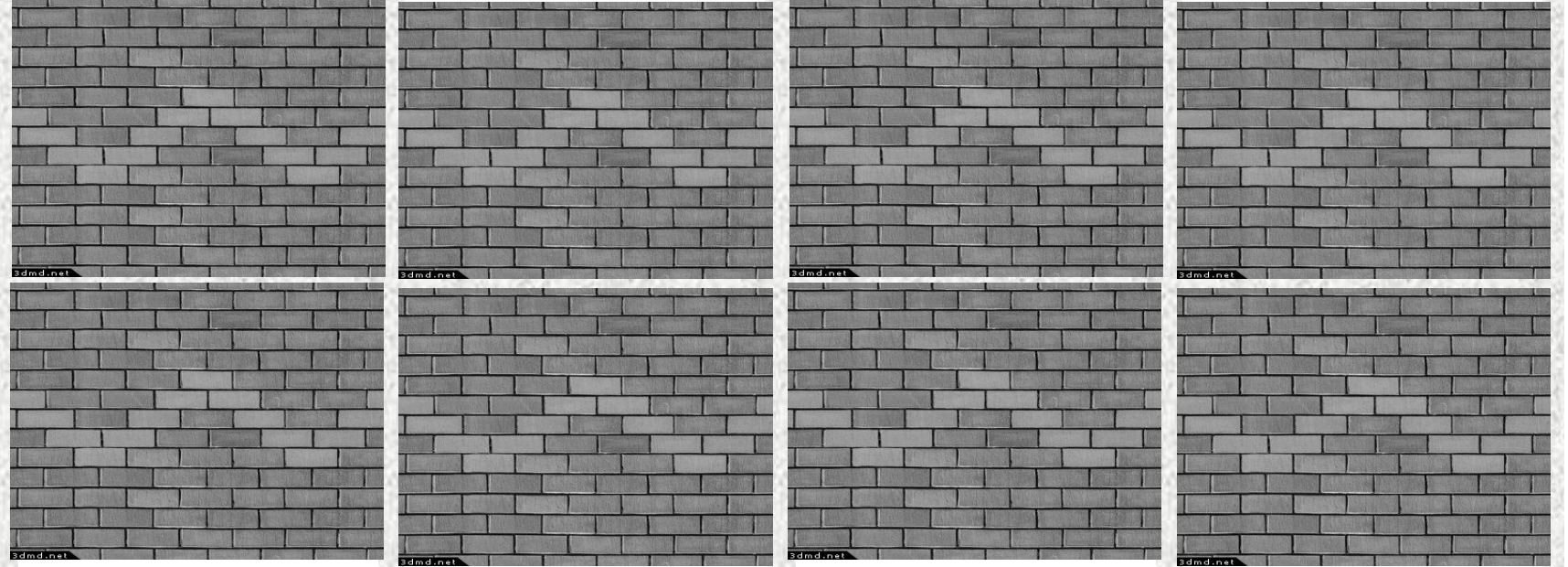

Öneriler

- Kritik kat betonarme çerçeve elemanları ile modellenir.
- Yığma katlar ise eşdeğer çubuk elemanlar veya sonlu elemanlar ile modellenir.
- Katların rijitliği ve ağırlığı doğru tanımlanarak dinamik özellikler ve kesme kuvvetleri belirlenir.
- Değerlendirme kat ötelenme büyüklüğüne bakılmadan her iki kat için de yapılır.
- Çerçeve katı çerçeve bina değerlendirme kurallarına göre ($R=1$), yığma katı ise yığma katı değerlendirme kurallarına göre ($R=2$) yapılır.

Karma Binalarda Tespit

Narin kolon, lento ve ağır dolgu duvarlı yapılar

Öneriler

- Yapı davranışı çerçeve ve dolgu sistemlerin rijitlik ve dayanım oranlarına bağlıdır.
- Dolgu duvar yatay yük taşıma kapasitesi çerçeveye oranla oldukça büyükse (örn. >5) bina narin çerçeveli yığma bina olarak kabul edilebilir.
- Narin çerçeve sistem için dolgulu çerçeve davranışı yerine yığma yapı davranışı gözlemlenir.
- Bu durumda değerlendirme yığma bina kurallarına göre yapılır.
- Aksi durumlarda çerçeve sistem değerlendirmesi yapılır.

Güçlendirilmiş Yapılarda Tespit

- Mevcut ve onaylı güçlendirme projesi varsa **Kapsamlı Bilgi Düzeyi** alınabilir, diğer durumlarda **Asgari Bilgi Düzeyi** alınmalıdır.
- Güçlendirilmiş elemanlarda ayrıntılı donatı belirlemesi
  - Tahribatlı
  - Tahribatsız
- Güçlendirme elemanları ile mevcut yapı elemanları arasında kullanılan ankrajların kontrolü
  - Tahribatlı
  - Gözlemsel
- Güçlendirme elemanlarında beton dayanımının kontrolü
  - Tahribatlı
- Güçlendirme elemanlarında süreklilik kontrolü
- Mantolanmış kolonların kapasite hesaplarında sadece manto donatısı kullanılmalı
- Hesap esasları benzer şekilde uygulanabilir

Karot Numuneleri

- Karot numunesinin dayanımını etkileyen parametreler
  - Çapı
  - Boyu
  - Boy/çap oranı
  - Nem durumu
  - Donatı bulunması
  - Hasarlı olması
- Standardlar
  - Sertleşmiş betondan numune alınması ve beton kalitesinin ölçülmesi
    - TS EN 13791 : Karot alınarak veya tahribatsız yöntemler kullanılarak
    - TS EN 12504-1: Karot alınarak
    - ASTM C42
    - ACI 214.4
  - Mevcut yapı değerlendirmesi
    - DBYBHY 2007
    - FEMA 273/356

Karot Düzeltme Faktörleri

- ASTM C42 (2004)/ ACI 214.4R-03 (2003)

- Karot çapı

- >94 mm

- Boyu

- Boy/çap oranı

- 1.75-2.00 arası

- Nem durumu

$$f_c = F_{l/d} F_{dia} F_{mc} F_d f_{core}$$

f_c Düzeltilmiş dayanım

f_{core} Karot basınç dayanımı

$F_{l/d}$ Boy/çap oranı düzeltme faktörü

F_{dia} Çap düzeltme faktörü

F_{mc} Nem düzeltme faktörü

F_d Hasar düzeltme faktörü

Karot Düzeltme Faktörleri

ACI 214.4'de Belirtilen Düzeltme Faktörleri

Faktör tanımı	Düzeltme katsayısı (f_{core} MPa olarak kullanıldığında)
$F_{l/d}$: l/d (Karot boy/çap oranı)	
Olduğu gibi	$1 - (0.130 - 4.3 * 10^{-4} * f_{core})(2 - l/d)^2$
48 saat su içerisinde bekletilmiş	$1 - (0.117 - 4.3 * 10^{-4} * f_{core})(2 - l/d)^2$
Havada kurutulmuş	$1 - (0.144 - 4.3 * 10^{-4} * f_{core})(2 - l/d)^2$
F_{dia} : Karot çapı	
50 mm	1.06
100 mm	1.00
150 mm	0.98
F_{mc} : Karot nem muhtevası	
Olduğu gibi	1.00
48 saat su içerisinde bekletilmiş	1.09
Havada kurutulmuş	0.96
F_d : Karot alma işleminde verilen hasar	1.06

Diğer Yapılar

- Ahşap ve çelik yapılar için yapı değerlendirme metotları ülkemizde bulunmamaktadır.
- Bu tip yapıların kontrolleri için diğer ülkelerde kullanılan yönetmelikler bulunmaktadır.
- Bu amaçla ASCE/SEI-41-06 dokümanında (Bölüm 5 - Çelik Yapıların Deprem Değerlendirme Esasları ve Bölüm 8 - Ahşap Yapıların Deprem Değerlendirme Esasları) verilen lineer elastik yöntem kullanılabilir.

Son Söz

- Rapor, tüm veriyi, varsayımları, sonuçları ve detayları aktarmalı ve tekrar edilebilir olmalıdır.
- Hızlı değerlendirme metodu yüksek sayıda bina stoku içeren bina grubu için kullanılmalı ve sonuçlar risk önceliklendirmesine yön vermelidir.
- Sıra dışı binalarda mühendislik muhakemesi ile hareket edilmelidir.